

Ese de done ori in septemana: Joi-a si Domine'a; era candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei seu de patru ori in septemana.

Pretinlu de prenumeratiune	
pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
pentru Roman'a si strainetate:	
pe anu intregu	12 fl. v.
" diumetate de anu	6 " " "

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adroptulu la Redactiune Alte-Postgasse Nr. 1. unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea seu speditur'a; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anucele si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 or. de linia; repetiri e se facu cu pretiu scadutu Pretinlu timbrulu cate 80 cr. pent. una data se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

„ALBINA“

pre anulu 1870.

Apropiandu-se anulu nou, credemu ca este atatu intru interesulu onoratului publicu catu si intr'alu nostru, ca se ne potemu orientá de timpuriu in privint'a numerului esemplarielor de tiparitu si se ni potemu regulá speditiunea catu mai bine, — de aceea rogámu a grabi cu renoirea prenumeratiunilor. Conditiiunile de prenumeratiune remanu totu cesteá de pana acum, ce se vedu pe fruntea foi.

Acum ca organulu nostru intra in alu V. anu alu vietiei, dupa ce a produsu multe sute de numere, credemu ca lumea romana scie, destulu de bine, care ni e scopulu, unde tindemu, cu ce medilóce luptámu. Suntemu convinsi ca in natiune nu mai este omu de inima si precepere care se nu scia ca „Albin'a," — in locu d'a cercá castigu materiale, aduce stimatului seu publicu, seu de a dreptulu natiunei sacrificie mari pe fie-care anu.

Amintimu acést'a aci pentru a adauge ca, in casulu d'a se sterge de la anulu nou timbrulu gazetalu, neci acele cate-va sute de florini ce ni se economisédia, nu le vom considerá de castigu pentru noi, ci le vom adauge la perfectiunarea si regularea totu mai multu a foi nóstre si a espeditiunei, va se dica ér folosulu publicu. O scadere óresi-care a pretiului, noi am antecipatu anca din julu, a. c. Onoratiiloru prenumeranti din Transilvani'a, cari vor prenumerá celu putienu diumetate de anu, li vom dá gratis cartea „Actele si Datele conferintiei natiunale de la Mercurea“, ce in cate-va dile va aparé, este in cuprinsu de 10 cóle, si nu se va vinde de feliu; — éra celor'a lalti dni prenumeranti ai nostri li-am destinatu o suprinde la alta ocaziune in decursulu anului.

Rogámu pre dd. prenumeranti se binevoésca a insemná bine numele, locuint'a si post'a ultima; trimitiendu epistólele la adresa: Redactiunei „Albina,“ in Pesta, Alte Post-Gasse Nr. 1.

Pesta, 16/4 Indrea 1869.

Nu descoperimu unu ce secretu, candu spunemu ca diet'a Ungariei, in fapta nu esiste nici in cas'a tierii, nici in sal'a museului, ci — in clubulu deakistiloru. Maioritaea deputatiiloru apartiene acestui clubu. Aci se decudu tóte cauzele din capulu locului, si maioritaea camerei nu va pune neci-unu obieptu in desbatere dietala, despre carele se nu se fie orientatu si contiesu mai anteu in clubu.

Premitiendu acesteá, adaugemu ca suveranulu clubu, in siedint'a sa de ieri a decisu, la staruint'a mai multoru membri: a) pentru serbatori se se suspinda siedintiele dietei, a nume din 22 dec. pana in 9 ianuariu; b) fiindu ca stang'a nu vré nici de-cum se desbata bugetulu anului venitoriu numai pe de a supra, si se-lu primésca cu ochii inchisi, ci insusi Tisza are de cugetu se faca o propunere ca, pentru a se poté desbata si votá bugetulu cu de a menuntulu, se se dee ministeriului indemnitate de-a introduce in cele trei prime luni ale anului nou — bugetulu nou precum l'a statoritu comisiunea finantiaria, dar asta propunere alui Tisza e formulata astu-felu in catu contine si o mustraré regimului pentru intardiarea cauzei, — deci clubulu deakistiloru se spriginésca numai indemnitatea, si s'o despóie de veri ce colóre contraria ministeriului. —

Dupa conciliulu din Roma, suntemu detori a luá notitia si despre contra-conciliulu dlui Ricciardi, conchiamatu la Neapole. Acést'a lu deschise Ricciardi la 9 decembre, in pompós'a sala a teatrului San Fernando, fiindu de rátia unu publicu fórté numerosu, barbati si femei, pentru femei se menisera logile, ce le-au si ocupatu mai tóte.

Discursulu de deschidere a fostu primitu cu entusiasmu mare, desclinitu sece-

rara aplause ideile: „Omenimea, cu verice pretiu trebue emancipata de sclavia si desclinitu de preoti.“ — „Sant'a Triitate, ce se adóra la noi, este: libertatea adevéru, mintea sanetósá (ratiunea).“ — „Daca este ca gangren'a papismului se nu ne omóra, trebue s'o taiámu de catra corpulu nostru.“

Tóte partile lunei au fostu reprezentate, si miú de adrese si telegrame sosira descoperindu aderintia.

Dintre romani, scimu ca „Traianu,“ dibacea fóia natiunale, si-a trimisu unu representante.

Din Ungari'a s'a prezentatu o adresa cu 50,000 de subscrieri.

Mai apoi guvernulu Italiei desfacu acést'a adunantia, pentru cuventulu ca prorupsese intru injurature contra lui Napoleone. Adevéru este ca guvernulu Italiei doriá a face servitie bune si a se rocomendá si lui Napoleone si Santitateri Sale Papei Piu IX. —

Scimu ce multe incercari si svercoliri se fecera prin Itali'a pentru a compune unu ministeriu nou. Acum compunerea succésé, ministeriulu porta numele lui Lanza, ce l'a infintiatu impreuna cu Sella. Sunt moderati liberali, dupa list'a ce noi o aretaseramu nainte cu trei septemani. Sella, in decursu de 5 ani, acum a trei'a óra e ministru de finantie. La resbelu e Govone, ginerariulu ce incheiase aliánt'a cu Prussi'a la 1866. Visconti-Venosta este éra si la esterne. Ceia lalti sunt ómeni noi. Program'a e desvoltarea constitutiunei si reducerea deficitului ce pana acum se urcá peste 100 de milióne le anu. —

Unu telegramu din Bucuresci in sciintiéza ca ieri s'a asternutu camerei conventiunea consulara incheiata cu Russi'a, si ca colonelulu Solomonu e numitu de comandante alu trupelor in Bucuresci.

La finantiele Ungariei,

la cari si noi, coi vr'o trei milióne Romani din Banatu, Transilvania si Ungaria contribuimu dieci de milióne si cari propriaminte sustienu statulu, asié-dara si statulu de astadi anulu atátu de apesatoriu pentru noi, — suntemu indreptatiti desclinitu si avemu totu o data celu mai aprópe interesu si cea mai santa detorintia a reflectá ne'ncetatu, urmarindu-le cu tóta atentiunea prin tóte stadiile parlamentari, prin cari au se tréca ele — pentru a se legalisá in viét'a publica.

Publicaramu de curendu (v. nr. 97) sumariulu bugetului propusu de regimulu ungurescu pentru anulu 1870, prin carele aretaramu ca rubric'a recerintieloru tierii este ceva preste 190 milióne fl. v. a. si ca ceva preste 8 milióne este parte ne-acoperita, adeca deficitulu prevediutu. De atunci comisiunea finantiaria a casei representative luá acestu preliminaru postu de postu la esaminare si despre cinci ministerie fece reportulu camerei, de care reportu pentru completarea cunoscintieloru necesarie asupra acestui obieptu — venimu a luá si noi actu si a ni face unele observatiuni, in scurtu macar, pre catu adeca ni permitu angustele colóne a acestei foi. Scopulu ni e: Se véda publiculu nostru, cum chivernisescu dd. unguri cu banii tieriei, cu sudórea poporului.

1. Recerintiele presidiului ministeriale sunt preliminate cu 246,200 fl. — In bugetulu anului curinte ele erau numai 117,100 fl. — Va se dica, ele pentru anulu viitoriu s'au urcatu la mai multu de indoitu, adeca cu 129,100. Comisiunea bugetaria propune a sterge numai una miú fl. si asié-dara a votá 245,200 fl. Caus'a urcarii acesteia stratornenarie este, ca — se cere fondu dispositiunale de 120,000 fl. v. a. Aci deci trebue se dámu pucina splicare si se facemu ceva reflexiuni.

Menitiunea fundulu dispositiunale firesce numai in statele absolutistice seu pseudo-constitutiunale, cáci cele adevératu liberali si constitutiunali n'au trebuintia de astféliu de medilóce, — menitiunea i este, a dá medilócele pentru tienerea de agenti secreti, prin cari se afle guvernulu: ce cugeta si vorbescu popórale si conducatoriiloru, si popórale vecine despre acelu guvernulu? mai de parte pentru platirea unoru ómeni si unoru foi, cari se apere ori-ce mesuré si ori-ce fapte ale regimului, pentru subventiunarea individiloru fugiti la noi din tieri straine si buni de unelte in politic'a nóstre, etc. etc. Si candu cetiramu acést'a nóua rubrica in bugetulu dlui c. Andrassy ni veni in data a minte o istoria ce ni enará de curendu unu amicu despre intelnirea unui cunoscutu deputatu din Ardélu cu dlu Andrassy dupa returnarea acestuia din Oriente si a celuia, dintr'o missiune in Ardélu. D. Ministru-presiedinte intréba de umilitulu seu servu si gazetariu guvernamentale — cum se mai afla? „Bine Escelentia“ raspunde cel'a; „dar punj'a sta reu.“ La ce d. Ministru presiedinte, lu mangaiá: „Numai inca cáta rabadare, ca vom grigi si de aceea.“ — Éca esemplu practicu, pentru ce scopu este ne-aperatu de lipsa atare fondu si din care cauza se va si votá nesmintitu de maioritaea dietei. Ca in anii trecuti atare fondu nu s'a preliminaru, pricepem, cáci atunci dispunea regimulu de sute de posturi si alte avantagie, pentru a satisfacé si a legá de

sine pe partesanii sei; dar acum acelea s'au cam gatatu, si asié lips'a fiindu evidinte: se traiésca fondulu ungurescu regiu de dispositiune!

2. Pentru ministeriulu langa persón'a regelui, anu s'au preliminaru 78.000 fl; estimpu se ceru numai 71.000, si comisiunea finantiaria rocomenda a se incuviintia. — Aci avemu simplu a observá, ca acést'a suma intréga este de prisosu. De intregu acestu ministeriu nu este nici cea mai mica trebuintia, si — astadi stersu, nime in tóta tier'a nu i-ar senti lips'a. —

3. Pentru ministeriulu de interne s'au votatu anu cu ordenari cu stratornenari impreuna 9.741,800 fl; asta data se cere pre 1870: 10.579,885 fl; adeca cu 838 de mii de fl. mai multu; éra comisiunea finantiaria rocomendá a incuviintia 10,544,814 fl. Aci merita a insemná: a) ca ministeriulu regiu de interne, alu caruia personalu este legiune si s'a facutu de proverbii, tinde a-si mai inmultu personalulu; b) ca numai pentru spesele depesieloru telegrafice este preliminaru o suma de 20,000 fl; c) administratiunea comitatelor si districtelor a costatu pre anulu curinte 6.909,400 fl; pentru anulu 1870 ea este preliminaru cu 7.355,229 fl; adeca cu 444.000 mai multu; dar comitatele incesi cereau inca cu 1.269,000 fl. si mai multu; din partile Transilvaniei s'au urcatu in catu-va lefele amploiatiloru comitatensi, prin ce ele s'au apropiatu de marimea celor'a din partile Ungariei; — e) administratiunea orasielor libere regie si a celor'a cu magistrature proprie primia dupa bugetulu de anu o subventiune de 693,000 fl; acum s'a preliminaru pentru acést'a rubrica 818,000 fl; — f) pentru teatrulu ungurescu in bugetulu de estimpu se afla preliminaru 58,000 fl; pre anulu viitoriu se ceru sub acestu titlu 60 000 fl, ce nu potemu pricepe, fiindu ca ni este cunoscuta dispositiunea MSale regelui, ca teatrulu ungurescu se se dee din list'a civile o subventiune de 60,000 fl. la anu; — seu dóra si din list'a civile 60,000, si din vistieria tierii 60,000? Adecu dragutiulu de magiarismu se suga tóte oile sub tóte formele; éra cele lalte natiuni se platésca si se taca! — g) pentru securitatea publica se cere casí anu 150,000 fl; éra comisiunea adauge provocarea catra ministru, ca se aduca catu mai curendu unu proieptu de lege pentru organizarea unei politie de statu; éra o dovéda ca progresámu pre calea liberalismulu! — h) pentru commissariatulu lui voda Péchy in Clusiu sunt éra si preliminaru 55,000 fl; semnu ca mai are se traiésca.

La bugetele celor'a lalte Ministerie ni vom face observatiunile alta data.

Pesta, in 16 Dec. —

(Ministrulu b. Eötvös judecatu in America.) Vor fi acum cinci seu siesse septemani, cam pre atunci adeca, candu „P. Lloyd“ incepuse a prevesti decompunerea partitei ministeriale, si a atacá ageru pre ministeriulu ungurescu si mai vertosu pre unii membri ai acestuia; numit'a fóia li imputá atunci nepasare si nepricepere de adevératele interese ale tieriei, anume dicea baronului Eötvös, ca este omulu vorbeloru mari, declamatiuniloru pompóse, lucruri pre cari le poté practicá ori-ce „cearlatanu“ si „fanfaronu,“ éra candu cauti fapte, nu le affi mai nicairi.

Astadi totu „P. Lloyd“ ilustra sen-

tintra sa de mai nainte cu o judecata eclatanta din America. Elu adeca, cu intentiunea d'a areta ca faim'a liberalismului ungurescu a petrunsu pana 'n lumea de preste Oceanulu atlanticu, reproduce intregu unu articlu din „Boston Tribune,” carele vorbesce de dlu Eötvös si principiele liberalismului seu confesiunali, pre cari le intona densulu cu indatona-tulu aplombu din sediinta casei reprezentative dela 10 Noemyre a. c. Dar „P. Lloyd,” malitosu cum este de unu timpu facia de unii domni ministri, se face ca nu pricepe amar'a ironia, ce face americanulu naibe — dlu Ministru ung. regiu de culte si instructiune!

„Boston Tribune,” dupa ce reproduce frumosele principie pronunciate de dlu Eötvös „despre deplin'a si absoluta libertate a cultelor,” si dupa ce areta ca acelea sunt principiele pre cari le a prochiamat americanulu Roger Williams inca la anulu 1631 si pre cari astadi le profesadia si practica intréga Americ'a de nordu, se exprime, ca — dlu Eötvös trebuie se fia unu Ministru nou in statulu Ungariei si urmatoriulu unu omu forte neoliberal. Dupa descriere ne-am poté intipui chiar unu ultra-montanu si mare reactionariu in predecesorele dlui nou ministru Eötvös; caci acela — a suferitu pre episcopi in senatulu tierii cu votu virile, s'a laptatu pentru juredictiunea clericale in afaceri civili, sub influinta aceluia s'a decisu, ca fiacare cetatienu trebuie se apertiena la o biserică oro—care; totu sub a lui influinta s'a regulatu trecerea de la o confesiune la alta; elu, acelu Ministru de mai nainte a convocatu unu „parlamentu” forte numerosu de ovrei, pre care-lu deschise cu unu formalu mesagiu, si care, sub auspiciile acelu Ministru decise cu majoritate de voturi cause confesiunali (!), era cam lu apoi o parte a ovreiloru nu voia se primésca acele decisiuni, acela-si Ministru emise mandate pentru supunerea disidentiloru prin forta statului; etc. etc.

Cine nu vede, ca acelu ministru de mai nainte, pre care-lu critica americanulu atatu de amaru, este totu dlu Eötvös? Cine nu pricepe, ca Americanulu in descrierea si critica sa ni infacisadia pre dlu b. Eötvös cu doue fetie, un'a a vorbeloru, alt'a a faptelor; cu vorbe liberali, cu principie mari, — dar in fapte conservativu, ultra montanu.

Americanulu incheia totu in maniera, cu carea a inceputu, elu dice: „Faptele ce insiraramu sunt ale ministruului de mai nainte, pe carele ministru nou (Eötvös) in sublimulu seu discursu inauguralu l'a desavatu cu tota resolutiunea. Acesta aprinse facia adeveratei libertati confesiunale, la acareia lumina dispusetiunile de mai nainte se aretara in inspaumantura a facia de fortia biserică-sca.” — „Marire tie ministre! Marire tie Ungaria!” —

Cetitoriele, ai mai cetitu veri o da-

ta satira, batere de jocu mai fina si mai pitigatoriă?! — —

De la Diet'a Ungariei.

Sediinta casei reprezentantiloru din 14 dec.

(†) Presedinte: Somssich. Se antontica protocolulu sediintei trecute, era petitiunile incurse se predau comisiuniloru concerninti.

C. Tisza intréba de ministru de finantie ca de óraco comisiunea finantiara n'a subternutu reportulu in caus'a bugetulu pe anulu 1870, si acestu ann acusi se gata, — ce felu de procedura va urma in stabilirea bugetulu pe anulu vitoriu?

Lónyay provocandu la §. 120. din regulamentul casei, areta ca atari intrebari se facu in forma de interpelatiune, deci ar fi doritu ca Tisza se-si fie prezentatu intrebaru inserisu, ca se-si fie potutu dá respunsulu doritu. Alceun di-o ca intrebaru acestu mai multu se reforsece la casa de catu la ministru de finantie.

Tisza replica lui Lónyay ca n'a vrutu se-lu interpedie cu numai se-lu intrebe, si se mira, cum de facu ministru de finantie interpelatiune din intrebaru si inca fora a promise respunsu. Densulu acie ca dupa praes'a parlamentara ministru totdeuna escerie influinta a supra procederii casei, si Lónyay carele totdeuna a nesutu a-si largi acestu dreptu, e cu atata mai competente a respunde la intrebaru. Din legile anulu 1848 areta dlui ministru ca elu e indetoratu a subterne bugetulu casei asié ca acestu se-lu póta desbate; era decisiunea casei din 5 dec. 1867 apriatu spune ca bugetulu, celu multu pana in 15 sept., se se si presento casei; Lónyay insc abie in 18 opt. a presentatu partea I. a bugetulu, era capetulu numai in dilele prime ale l. c. Deci dlu ministru ne implinindu demandatiunea legii, nu póte pretinde ca cas'a in fuga mare se voteze bugetulu. Decliarandu-se in fine nemulsumitu cu respunsulu ministruului, si-reserva dreptulu a face in caus'a acestu pasii necesari.

Casa se supra sciinta respunsulu ministruului.

Dupa cetirea unu raportu economieu, cas'a voteza definitivu proiectele de lege pentru stergerea timbrulu de diarie si reinfintiarea judetiloru de bursa.

Buday si Kautz cetescu reporturile comisiunei finantiare in caus'a mai multoru proiecte de lege finantiarie.

Presedintele intréba cas'a ca in ce rondu voiesce se puna la ordinea dilei aceste proiecte?

Lónyay e de parere ca se se desbata antain bugetulu ministruului de honvidi.

Ghyczy e contra stabilarii ordinii de desbateru nainte de ce va cunosce cas'a bine reporturile comisiuniloru finantiarie. Crede ca e multu mai consulta a decide: in ce modu voiesce cas'a se desbata bugetulu.

Presedintele intréba cas'a ca candu voiesce se se stabilésca ordinea dilei? Majoritatea cere ca inca astadi.

Tisza obsérva cu referinta la anumirea dilei candu ar avé a se incepe desbateru bugetulu, ca insemnetatea obiectulu cere ca se se lasc timpu ablegatiloru spre studiare profunda a reporturiloru comisiunei finantiarie.

Propune ca acesta desbateru se se amenc baren pana pre sambeta.

Lónyay propune ca acesta desbateru se se incepa joi.

Simonyi E. e contra propmerii ministruului de finantie; ablegatii nedependinti nu potu vota unu proiectu fora a-lu si studiatu cu de amenuntulu; acesta o potu face numai ampliatu ministruului care si asié numai de aceea vinu din birourile loru in dieta, ca se voteze la proiectele regimulu fora a le cunosce, neci macar superficialu. Fatia de ablegatii nedependinti obsérva, ca ora bine ca ministru de finantie se nu fie intardiatu atatu de multu cu presentarea bugetulu caci elu trebuie se scia ca acestia ca ómeni ce traiescu din averu loru si sudóra loru, câte odata sunt constrinsi a paresi dit'a si a se duce a casa ca se-si véda de binele si familiu loru si spre acesta se vedu siliti mai cu séma in timpulu de fatia. Densulu se alatura propmerii lui Tisza.

b. Eötvös apera pe Lónyay. Cuncu si Irányi se decliara pentru Tisza; totu asié si Várady si Vukovits.

Lónyay vedindu-se isolatu cu propunerea sa, primesce propunerea lui Tisza.

Presedintele intréba cas'a ca in ce ordine se se desbata bugetulu?

Simonyi cere ca sambeta se se incepa desbateru generala caci numai dupa primirea proiectulu in generalu se póte procede la desbateru speciala.

Acestei pareri se alatura si Tisza, si in fine se primesce din cas'a intréga.

Presedintele punendu pe sambeta la ordinea dilei desbateru generala a bugetulu, a vedica sediinta.

Dotatiunea preotiloru si a invetiatoriloru in frontaria militara.

Cugetam cam intratu intr'o epoca noua, epoca de fericire pentru interesele nostre biserică-sci si natiunale. Dar vedemu ca din epoca vechia cantaramu se aducemu cu noi in cés'ta noua si relele cari impedece progresulu nostru.

Aceste rele provinu mai vertosu de acolo, ca preotii de rondu nu corespundu chiamarii loru, n'au sciinta si educatiunea ce timpulu o pretinde de la densii.

Unu preotu apoi neluminatu, n'are de unde lumina pe poporeni sei, si asié — orbu conduce pe orbu.

Nu potemu invinni neconditimat pe preoti. Ei au dorinta d'a se cultivá, dar n'au medilócele necesarie, sunt seraci, — dotatiunea li este slaba si mica forte slaba.

Totu acestea le dieu si despre invetiatori. Sunt 10 ani de dilu, de candu am inbracatu vestimentulu preotiescu, si éca aci pe seurtu cunoscintele ce mi le-am eulesu despre dotatiunea preotiloru si a invetiatoriloru:

Preotii au plat'a loru annala parte priu legatintu cu commele (contractu, sub felurite conditiumi) parte dupa stola asiedata inca de la imperat'esa Maria Teresia. Cari sunt cu contractu, capeta pre annu celu multu 120. fl. v. a. Alte venite cum sunt parastasele la morti, cetirea rogatiuniloru, aducu era celu multu 12 fl. Nuntele asemenea 20 fl. la olalta face 152 fl.

Din acesta summa se scótenu spesele ne'cungiurabile legate de fiesce care preotu adeca; Sidosia si birulu 10 fl. Acquivalentulu 12 fl. Trasura la revisiunea Matriculeloru de 2—3 ori pe ann 15 fl. preste totu 37 fl. acuma scotindu 37 din 152 fl. remanu 115 fl.

Acesta este plat'a fiesca la parochiile cele mai bune.

Cei ce sunt pre stola, totu cam asié stau, si numai cu aceea se deosebescu, ca acestia trebuie se ascepte ani intregi pana candu i vine antistia comunale la scotela a-i aduna banii, si pana atunci rabda lipsa mare.

Sesimile, cari partea cea mai mare sunt forte slabe, pre deluri petróse ce nu aducu adose ori nici bucatele trebuimóse, ca se nu fie siliti preotii a le comperá si acelea pre bani, dara si pentru lucrarea acestora anca trebuie cateva dieci de florini, cari éra se scotutu din cei 115 fl.; si cari, altmíntrelea lu face pre preotu ca se fie totu-odata si lucratoriu de pamentu.

Santa scriptura dice: ca nimenea nu póte se slugésca la doi domni, ca pre unulu va iubi si de cela laltu nu va grigi. Acum vine intrebaru, de cine va grigi preotulu, de biserică-scu de cele 34 lantie de pamentu; cari ilu facu a porni de dimíntia cu plugulu si a lucrá di si nój te ca se se óta sustiené; resine si famili'a sa? Óre i mai remane timpu ca se se deprinda in cetirea de carti folositoare spre educarea sa si a poporenilor sei? Éra de alta parte detorientiele preotiesci ilu provóca, se fie inbracatu in vestiminte preotiesci, inse acestu constan atata catu e l'fa preotulu pe ann. Judece dara ori care omu cu simtiri bune si sanetóse, de este acesta plata amesurata unu preotu fatia cu alti slugitori cari au l'fa loru pe luna cata are preotulu pe ann? Óre póte preotulu se corespunda chiamarii lui in tóte privintiele, precum e dorinta de comunu?

Totu asié stam si cu dotatiunea invetiatoriloru, cari petrecu annu intregu in medilóculu tinerimii scolastice numai cu 60—100 fl. si ceva deputatu, — dara detorientiele loru sunt cu multu mai mari si grele, de catu se fie asié slabi platiti.

Éca ce lovesca amaru interesele nostre biserică-sci si nationale, éta stavila care opresce lumina si progresulu intru invetiatur'a trebuintiosa!

Nu dicemu se se faca ceva spre dauna poporulu, caci poporulu este a clerulu si clerulu a poporulu; dara nici ca ar mai fi corespunditoriu ca servitoriu biserică-sci si a scólei se mai stee sub slav'a trecutulu; nu ar mai fi timpulu ca preotii si invetiatorii se se tocmésca cu comun'a pentru lesile loru, nantea casei comunale; in fine nu ar mai fi de doritu ca se mai vina poporeni cu parii a supra preotiloru cari pretindu de la nuntu ceva mai multu de tacs'a numita, prin ce si preotulu apare de insicelatoriu in ochii poporulu.

Pana candu nu se vor delaturá aceste neajunsuri, pana nu vor fi dotatiuni mai bunisóre pana atunci nici ca se va bucurá natiunea de preoti si invetiatori amici de chiamarea loru, si nu se va implini in ei cuvintele mantuatorulu Cristosu: „Lumina lumii, sarea pamentulu.”

Almaju, novemb. Unu preotu.

FOISIÓRA.

ACTELE SI DATELE

Conferintia romane nationala din Transilvania, ténute in 7 si 8 martiu 1869 in opidulu Mercuria.

Intimatulu Comisariulu regiu

Contra H. Sa dlu consiliariu gubernialu H. Macelariu.

595.

C. R.

Domnule Consiliaria!

Esc. sa dlu Ministru de interne cu ordinulu seu din 18. a lunei c. sub nrulu presidialu 986 a aflatu cu cale a sistá activitatea comitetulu permanentu, ce conferintia romana din Mercuria a otaritu a infintiá in Sibiu, precum si a comitetelor filiale puresce din celu centralu; motivula este, caci acea conferintia de

conclusu, ce aveá mentiunea d'a paralisa punerea 'n lucrare a unei legi santiunate.

Insciintandu-te de acestu in urmarea reportulu dtale din 17 a c. ti punu de detorientia, ca se faci numai de cata dispusetiunile necesarie pentru sistarea in data a activitatei atatu a comitetulu centralu catu si a celor filiale. Clusiu in 22 Martiu 1869.

C. E. Péchy m. p.

Respunsulu presiedintulu comitetulu centralu.

Escelentia!

Cu privintia la ordinatiunea din 23 a c. nr. 595/C. R. pe care fiindu ca de la 23 a c. me afli in Sibiu, numai astadi o primii, — am ónore a reportá, ca intru escutarea citatei inalte ordinatiuni, conformu detorientiei mele, am insciintiatu pe fiacare membru alu comitetulu, alesu de conferintia inteligintei romane de la Mercuria, despre intimatulu Esc. sale dlui Ministru de interne din 18 martiu a c. nr. 986, prin ce se demanda sistarea activitatei acelu

mitetu, si au contramandatu sediinta ce o convocasemu pe 8 aprile.

Ce se tione de sistarea activitatei comitetelor filiale, am a obsérva, ca atari comitete filiale nici nu s'an festu infintiatu si asié nici ca esistu.

In catu pentru motivarea sistarii comitetulu centralu, mi iéu iertare a reflectá, ca acestu comitetu n'a portatu numirea de permanentu, ci numai de comitetu romanu nationalu centralu; diferinta esentiala se vede si de acolo, ca elu era chiamatu a se aduna si a lucrá numai din candu in candu.

Dupa cum s'a potutu vedé din reportulu meu catra Es. Vostra din 17 a c. si din protocolulu conferintiei anesatu la acelu reportu, pe temeiulu programei statorite, problem'a principala a comitetulu centralu era se fia, a orientá atatu opiniunea publica, catu si pe guvernulu ung. asup'a pareriloru nefalsificate ale Romaniloru si dospre dorintiele loru legale; — era se fia, a corege ideile false, ce dóra se iviau la poporulu nostru, — a impedece amagirile ce dóra

pasivule ce dóra s'ar fi escitatu din careva parte, si pre-te totu a lumina orice ne'ntielegere; in fine a invigila, ca intre poporulu nostru se nu se respandésca nici macar atari doctrine perverse, ca cele predicade de apostoli stangei extreme, scú ca cele ce se intonara in Transilvania cu ocaziunea agitatiuniloru electorale de Tisza László si credintiosii aceluia.

Deci conferintia de la Mercuria cu dreptu cuventu a potutu crede, ca daca nu s'au facutu si nu se facu nici pona astadi dificultati contra cluburiloru infintiati si existinti in Ungaria si Transilvania pentru partia lui Deak, a stangei centrali, ba in Pesta chiar si a stangei extreme, contra cluburiloru nationale si a comitetelor de honvidi: nici ca nu va comite foradelege, candu pentru pasire politica uniforma si solidaria a Romaniloru spre scopulu eluptarii de drepturi politice egdi, va infintiá astfelu de comitetu centralu, carele intre marginile legiloru santiunate se lucró la deslegarea problemei atinse.

Inalta ordinatiune, ce cuprindo atata

Russificarea în Bucovina.

Sirefe, în 10. Decembrie 1860

Statistică constată, că prin acursul neconținut din învecinată Galitia, elementul slav se întinde foarte în țară.

Sub înjurătura lui s'au și slavizat și se totu slavifică multe sate, buna oară Broscăuțiul, Ivancăuțiul, Stanosci de pre Ceremosiu etc. În sate de aceea adevărată că mai dai de nume romanesce, cum e numele: Balosiescul, Ioneulescul, Manescul, Paunelul, Perjul, Giosul, Vladu, Barbierul, Gafenul, etc, dară portorii lor nu mai pot vorbi romanesce. A nume rediesă și masilă de odinioară se rusifică cu totul, pândindu-se din ce în ce suvenirile trecutului.

De altminteia spiretului slav nu e localizat, ci s'a răspândit în tota țară, de la Dniștru până la Poienița-Stampii; elu se arată chiar în desmerdarile copiilor; în case romane audi mamele numindu-si în desmerdare baietelul: „Dzidzio“, s'eu „Nico“ în locu de „Georgiesiu, Georgitia“ s'eu „Ionica, Ionitia, Nicu“, ori l'ea „Lenco“ s'eu „Pro ca“ în locu de „Ilenitia“, „Ilinca“, „Ilincutia“ s'eu „Frosincutia“.

Romani, în plina conștiință de originea și romanetatea lor, orte acum nume slave în loculu numelor lor romanesce de mai înainte: „Duboul“ de mai înainte se chiama acum „Jermioviu“, „Marianu“, „Bilasiyevski“, Bendevischi s'a nascutu dia Bandoa, Andrieviciu Olinschi din Olariu; Diaconoviciu din Diaconescu Popoviciu din Borsianu-Balosiescul, din Murariu, Vasileviciu din Sore; Zureanu s'a lungitu în Zureanoviciu, Romanu, în Romanuic, Teutul în Teutuleacu, Ciuper a în Ciuperoviciu; baronulu Vasileu a luat numele de „Seretichi“ etc. etc.

Din gură multor romani audi afora de „bogoslovenia, cinstiu, becistiu, meja“ și cuvintele de datu mai nou: „doconesine, nibe“ etc; totu asiă li scapa din gură nise construcțiuni ca: nu-i cui face în locu de „nare cine face“ s'eu ada boilein coci“ în locu de „mena boii în coci etc.

Nu lipsescu nici de acei romani, cari sunt, cum dicit ei, ori cu totul neutrali, ori apera puternicu interese neromane; între acestia se numera cu preferință familiile: Kosmitia, Ianosiu, Lucesculu, Tarangulu, Popoviciu recte Borsianu vel Balosiescul, Semaca Mandrila, Tutucesculu, Greculu, etc.

Ți'ra noastră are și de altminteia putina fatia romana; în tôte diregatoriele diregatorii vorbesc polonesce și seria numai germanesce; deca se intempla, că incurge în veri-una deregatorie câte-una scrisore romana, ea se respinge sub diferite preteste, între cari celu mai ordinariu, că nu va fi priceputa de cutare s'eu cutare diregatoriu inaltu. În tôte scólele midiu-locie, afora de limb'a romana și religiunea, se propune totulu în limb'a germana. Ast'a se intempla chiar și în institutiele asiă-numite natiunale, cum e gimnasiulu din Suceava și scóla reala din Cernăuti. În consistoriulu diocesanu desbaterile urmédia în limb'a germana, în care se compun și protocoalele casi la institutul teologicu. Inscriptiunile la diregatorii sunt facute în limb'a nemțesca, la casaru gendarmiloru e adausa și în limb'a polóna.

neca din acelu principiu, că conferința dela Mercuria a luat decisu pentru paralisarea puterei în lucrare a legiloru santionate.

Este adevăratu, că ea a decisu că la alegerea de deputati Romani, vor urmă politică de pasivitate, dupa ce legea electorala, precum eusta ca în Transilvani'a, vatomă demnitatea natiunei romane, și egalitatea de dreptu a Romanilor; dar inse de aceea nime nu este impedecatu a se folosi de votulu seu la alegere, dacă i va placé se se foloséscă. Si apoi pasivitatea dupa conceptulu de constituțiune — cu greu va poté-o cine va numi paralisare a efectului legii; căci legea electorala dá cotatiuniloru numai unu dreptu, éra nu li împune obligamentulu d'a alege. Dacă a nu alege, ar fi paralisare legii, atunci totu acésta s'ar poté dice si despre acci alegatori a suburbiului Terezianu din Pesta, cari prin remanerea lor dela urna facura se cada Es. Sa Ministrulu Gorové facia de Jókay.

Dacă clubulu centralu alu deakistiloru, precum și cel'a alu stangei centrali și alu estremei au îndreptatirea d'a face tôte pentru a reesi cu candidatii lor proprii, atunci într'adeveru

Din scrierea satelor greu poté intielege romanulu cum are se sune satulu; d. e. Mardzina“ în locu de „Margine“, „Kimpolung“ în locu de „Campullungu“ s'eu cu ce îndreptatire se scrie „Unter-Wikow“ în locu de „Vicolulu-de-josu“, asta desfigurare se vede și în numele personale, d. e. „Munthian“ în locu de „Munteanu“, „Serethian“ în locu de „Serețeanu“, „Isseczeskul“ în locu de „Isacosculu“: — Tôte aparințele acestea nu sunt ele óro deume de atentiunea natiuniloru nostri?

Beinsiu, decembrie.

(Te omoru cu omen'ă. Unu batutu foru de julecata) Asiă dico latinésca: „De mortuis nihil nisi bene“, ce am invetiatu a traduce pe romană: „Despre mortii se nu graesci de catu de bine.“ E frumoasă sentința, și se poté aplică la mortii cari în societate n'au avutu de catu o pusețiune de ce'a ce se trece cu vederea. Inse despre mortii de ceva rola, caută se spunem adevăratu, ce nu ni e iertatu a-lu sacrifică de dragulu cu țarei sentințe.

Éra aici unu plebanu romano catolicu ungurescu. Sciti că ungurii nu bucurosu se supunu celibatului și de aceea n'au preoti de a loru semint'ă, ci si-ăducu slovaci. Slovaciii apoi, de dragulu oficialulu, se prefacu unguri; și — sunt mari unguri, căci asiă e natur'a tuturu prefacutiloru, apostatiloru, reneगतiloru, d. e. cine a persecutatu pe crestini mai amaru de catu Imperatul Julianu apostatulu? Intru inversiunea sa, plebanulu nu órá dispustu a vorbi de bine despre alte natiuni, desclintu nu desprenoi romanii și despre gimnasiulu nostru de aici, ci-lu descriă în trasuri urite, pre unde numai ajungea santi'a sa. Nu odata gur'a lui a datu ansa la felurite neplaceri.

„Morindu'ăcum acestu plebanu, dă. directorulu și profesorii au facutu casi tinerimea gimnasiala se iee parte la inmormentare. Acésta fapta insémna a dice contrariulu proverbiulu „Te omoru cu omen'ă.“ Este o maniera crestinesca și de omu cultu, li face onóre dloru profesori. Căti contrari mai avemu, vor trebui, se se rusine și se incete, deca intielegu și sentiescu omen'ă.

Inse de ce me temu tare, este éca acé reversulu: Nu cumva acésta maniera culta ni se va impută de — servilismu?

Pré luminat'a ocaruire a tierii noastre s'ar superă dacă i-ai spune că nu este dreptate și rânduia pretotindenia. Anca mai multu, Deak ne incredință în dieta că si tortur'a s'a stersu. Totusi se intempla lucruri de miratu. Se spunem aci o istoriă din lun'a trecuta. În comun'a Campaniă de josu pazitoriulu de pădure, cu numele Ghiuti'a, a inchisu, de pre loculu opritu, porcii unni domnu mare. Dupa ce domnulu destărse porcii, porcarii afirmarea că lipsescu 10 porci. Persocutorii (pandurii) cu simplu prepusu mi ti-lu luara pre Ghiuti'a, ilu legara, padusera la Beinsiu naintea hotnogiului pundurescu carele Pinvestigă unguresce pe romanulu nostru și apoi lu trimise catra casa căci nu s'a doveditu de vinovatu. Astu-feliu Ghiuti'a se vede e'a fostu si legatu si batjocoritu, foru a fi fostu mai antaiu dusu naintea judelei ca acésta se aiba seire si se-lu fic judecatu, foru a fi fostu doveditu de vinovatu. Pré

este o rigóre pré mare a numi paralisare de lege aceea, candu alti otarescu a nu luă parte la alegeri. Cu tôte acestea eu, precum spusei mai susu, am curmatu activitatea comitetului centralu. Dar acésta sistare n'am publicat'o inca oficialminte prin pressa pentru aceea, căci sum convinsu, că inaltulu Ministeriu numai din acea cauza a recursu la mesura atātu de riguroasă, fiindu că n'a fostu bine informatu despre scopulu, problema, natur'a și intentiunea comitetului nostru, de óra-ce nu cunoscea inca reportulu meu explicatoriu din 17 a e. si program'a cuprinsa în protocolulu conferinței. N'am publicatu mai departe sistarea, pentru că am cauza a crede că acea mesura ar provocă resensu între romani căci ar vedé, că activitatea altoru asemeni comitete se ierta, astfeli deci ar aplică mesur'a contra comitetului nostru do animositate contra romaniloru. Éra inaltulu regimă nu-i poté fi intru întoresu a dá indemn de nemulțumire.

Dupe tôte acestea vinu a rogă cu tóta plecatiunea: Se binevoiti Esc. vóstra, pre langa substernora atātu a reportulu meu din 17

luminata ocaruire! Ast'a nu e dreptate nici buna rânduia.

De pre campulu de batalia în Dalmatia.

Desi operatiunile militari s'au amenat'u pe primavéra, totusi se mai petrecu nise miscaminte, cari sunt vrednice de însemnat'u. Buna óra unu telegramu din Cattaro anuncia: Crivosciani au întreprinsu o expeditiune, catru malulu marii, între Castelnouve și Risano, cu scopu de a gefu, dar i-au respinsu locuitorii comunelor ce au remasu credincioși Austriei, împreună cu armat'a.

Asemene speditiuni de gefuire s'eu de re-cuisitiune, rescotatii întreprindu a dese si — se vom crede „Presei“ din Viena — li succedu. Dice adeca corespondintole numitei foi că, prindendu rescotatii unu ostasiu imperatescu, l'au liberatu cu cuvintole: Spune Imperatulu că de partea noastră poté portă bataia anca 20 de ani, căci nóa nici odata ni-a fostu atātu de bine casi acum'a.

Corespondintele lui „Wanderer“ afirma că perderea ce a suferitu pana acum armat'a imperatesca, este de 2000 de ómeni. Dintre acestea, o parte mare a cadutu vifloru și ploiloru celoru multe.

Consiliulu ministeriale a emis o ordinarinute prin carea opresce a duce din porturile adriatice arme, parti de arme, si ori ce felu de prafu de pusca.

Rubric'a Tofaleniloru.

Ni mai sosira:

1 Din comun'a Posacu, cottulu Torontalu, prin dlu parochu Andreiu Fizesianu, sum'a de 22 fl. v. a. care s'a adunatu: prin vinderea unoru bucate daruite 14 fl. 80 cr. — Andreiu Fizesianu preotu, Terentiu Miculescu preotu și Alesandru Serbu notariu, câte 1 fl. — Tom'a Laticu cassariu 50 cr. — Georgiu Niculitia jude 40 cr. — Leopold Klekner negociatoriu, Cristoforu Bierbrauer ospetariu, si Petru Danu agronomu. câte 30 cr. — Petru Isacu invetiatoriu, Nicolau Koch juratu, Ieremia Mihaiu negociatoriu, Filipu Mihaiu din Nerou, Sofroniu Laticu, Vasilie Dobosiu, Atanasiu Dobosiu, Damianu Marianu si Sand'a Babeu, economi, câte 20 cr. — Nicolae Selesianu, Ilie Vitca, Petru Selesianu, Demetriu Iovanu, Vasiliu Mirciu si Ioann Marianu, economi, câte 10 cr.

2. Din comun'a Valcaniu, cottulu Torontalu, prin dlu parochu Georgiu Oprianu, 12 fl. v. a. la care suma contribuira: G. Oprianu parochu, Anna Bugarschi, Sim. Dreglu tutoru, Const. Daju jude, G. Folescu cassariu, Ios. Szalay notariu si Moise Claiacu economu, câte 1 fl. Ev'a Fobiscu economu si Iustinu Oprianu teologu, câte 50 cr. — Ioann Oprianu docinte 40 cr. — Petru Taas scriba si Pavelu Stanciu economu, câte 30 cr. — Elen'a Daju, Petru Daju studinte, P. Lupu antistu, Iconie Folescu, Nic. Radu, Saveta Dreglu, Avramu Todorescu si Pavelu Stefanu, economi, câte 20 cr. — Damianu Daju, si Tanasiu Daju scolari, Anna Daju, Savet'a Daju, Savu Lazaruica juratu, Pavelu Roca juratu, Mih. Belgia slugitoriu, I. Stefanu, Pav. Claiacu, Mih. Bojescu, Const. Mitiu, Vasiliu Lupu scolariu, Ruj'a Todorescu, Alesandru Oprianu, câte 10 cr.

Martiu si a protocolulu adausu la acelu catu si a reprezentatiunei presinti — a lumină pre inaltulu guvern. că existința comitetului nostru centralu si continuarea activității sale totmai intru întoresu inaltulu guvern este necesaria; deci prin valoros'a influința se binevoiti a esoperă, ca inaltulu guvern se sistodie esocutarea ordinarinutei sale din 18 a e. nr. 986 și se permita ca comitetulu nostru centralu se-si reasume activitatea, pentru care casu ieu eu responsabilitatea asupra-mi, că si comitetulu si fia-care membru elu lui în parte nu vor întreprinde nomic'a contra legiloru, ei vor urmă strinsu dupa lege; din contra dacă mesur'a s'ar sustiené, n'asi fi în stare a luă asupra-mi responsabilitatea pentru urmarile impresiunei rele, ce ar producu acea sustienere.

Cu cea mai profunda stima remanendu Alu Escelentiei vóstre Sibiu în 28 martiu 1869. celu mai umilitu servitoriu Elia Macelariu, m. p.

Aceste două sume, împreuna de 34 fl. si cu cele trei publicate în nrulu precedentu 101, dau sum'a totale de 70 fl. 20 cr. v. a.

Varietati.

— Octoari în afaceri comunali. Unu d. economu din comun'a Ciorda (cottulu Carasidului) ni scrie că la alegerea de jude comunale, d. jude cereuale P. Vuia a purcesu cu unu aeru octoatoriu. Ni se mai scriu unele, pentru cari ni-ar trebui mai multe subsemnate, ca se le potemu trece în publicitate.

— Lesinare. În Dobritinu a moritu unu oficiu de honvidi, dar fiindu că de mai multe dile sta fora se incépa a putredé, se dá cu socotéla că e numai lesinatu, de aceea nu l'ingrópa.

— Scóla confessională din Varadia, cum s'a prefacutu în scóla comunala? Dintro epistóla lunga estragenu: E cunoscuta natiunei romane famili'a Iorgoviciu, carea a produsu odinioară pre literatulu Paulu Iorgoviciu, pre Iosifu Iorgoviciu doctoru de filosofie si profesore la preparandi'a din Aradu, preste totu a fostu pana acum'a Familia stralucita în comun'a Varadia. Dar astadi are două mladit'e de o valóre cu totul alt'a, intielegu pre preotulu Paulu Iorgoviciu si pe invetiatorulu Petru Iorgoviciu. Paulu a invetiatu teolog'ă la Versietiu, a mai fostu scrietoriu la notariulu comunalu, si cu atata ajunse preotu la romanii gr. cat. Numeru romanii or. cat. 550 de case, dar de reulu Santiei Sale si a preotului Vincentiu Popoviciu care facuse unirea, 260 de numeri au trecut'ă crasi la gr. orientali. — Petru Iorgoviciu anca si mai putien si-a batutu capulu cu invetiatur'a. Dupa ce dascali prin Transilvani'a cati-va ani, veni aici de scrietoriu la notariu, si avandu dorint'a se fie invetiatoriu în loculu nascerii sale, dar nefindu plata buna invetiatorésca, — cugetă ce cugetă, si éca-ne acum cu scóla comunala, platita bine de guvern. Multu a lucratu notariulu unguru Corb Carol ur. Dar din partea poporului s'au subscrisu numai 8—9 insi. Anstu-feliu dara noi acum'a n'avemu scóla noastră confessională. Preotulu Paulu Iorgoviciu strigă în cas'a comunei că lui nu-i pésa de demandatiunile protopopului, nici de ale episcopului, ci numai de cele ce vinu de la ministeriu. — Unu romanu gr. cat.

(♂) (Istoria episcopésca din Roma.) Eppulu francesu Maret a scrisu o carte în spiritulu liberalu, anume contra tendintiloru de astadi a papei. Acésta carte este trecuta în indicele cartiloru anatemisate. Cu tôte acestea eppulu Maret se infacisii la conciliulu din Roma. Despre intimpinarea lui scrie „Liberté“ din Paris, că la gar'a drumului de feru a fostu primitu de amicu seu de mai înainte, eppulu de Tulle, carele cu tonu aspru i dise: D'la dupa ce scrisesi contra papei, mai cutedi a te aretă aici? — si aci radică palm'a si atinse buc'a fetiei lui Maret. În data insa se admonă si apucă a stringe în bratie pre Maret, vrendu a se face ca candu imputatiunea si palm'a ar fi fostu numai din ghuma.

(†) Piu IX. si architectulu. Pana candu s'a gatitu sal'a în carea se tiene estimpu conciliulu ecumenicu, pap'a Piu IX. se aretă de multe ori în modilozulu lucratoriloru ca se véda cum de-

Respunsulu finalu alu Comisariatulu regiu.

N. 741 Dela comisariulu reg. în Transilvani'a, dlu consiliariu gov. în pensiuine C. R. Elia MACELARIU.

Ilustre dle consiliariu gov. în pensiuine! Esc. sa dlu Ministru de interne, cu intimatulu seu din 8. a lunei e. sub nr. 1213, a retransmisu reprezentatiunea dtale din 28 martiu, prin carea ai cerutu, ca se se revóce ordinarinutea din 18 martiu a. e. nr. 986, ce decretă sistarea activit'ătoi comitetului centrale psu de conferința romana de la Mercuria, asemenea si a comitetelor filiali, — a retransmis'o cu acea observatiune, că a aflatu cu cale a sustiené acea mesura sistat'ă. Despre acésta am doritu a te insciintă.

Clusiu în 14 Aprile 1869. C. E. Péchy, m. p. (Va urmă.)

curgu lucrarile. Pe timpul candu lucrarile mai erau se se termine, Piu intrandu in sala chiamo architectulu la sine si-i spuse ca voiesce se cerce catu e de buna acustica. Numai-de-catu se uroa pe bina si postandu architectulu la una nedeartare de 30 pasi, incepu cu voce abia audibila a tiené una vorbire scurta in limb'a italiana. Dupe ce-si gata vorbirea, intreba de architectu se-i spuna ca ce a vorbitu? Architectulu plinu de frica i respunde: santissimo padre, n'am intielesu neci o vorba. Piu surdiendu i dise: vedi asta acustica forte-mi place, caci coia de colo de sus (din galeria) neci nu trebue se auda ce vorbimu noi. Se non è vero, è ben trovato.

□ *Numerarea populului*, ce are se se incepa in tota Ungaria si Transilvania in ultim'a di a anului acestuia, intimpina greutate noua. Partile militari ce locuescu in casarme, precum si comandantii casarmelor, nu vreu se primésca comisiunile civile insarcinate cu conscrierea si se li dee datele trebuincioase. Din acésta cauza s'au facutu apelu la ministeriulu de comertiu pentru a mediloci infrangerea resistintiei. Judecandu inse din trecutu nu se pote crede ca autoritatile militare vor iertá autoritatilor civili intrare si privire in santuariulu loru — neviolabilu.

■ *Cladirea drumului de feru de la Aradu la Temisóra*, care se oprise acum este érași permi a dar sub conditiunea ca la cetatea Aradului, langa drumulu de feru, se se cladésca doue tortaretie cari se domnésca preste linia ferata. Conducerea acestei cladiri, pentru carea erariulu militar nu vre se pórtá spesele, s'a predatu „Directiunei de fortificatiune din Aradu.“

— *Meetingulu lucratorilor din Viena*, despre care pomeniram in revista nostra din nr. trecutu, a fostu cercetatu de mai bine de 30,000 de lucratori. In orele in cari diplomati, deputati, doctori, ginerari si felii de felii de pepturi decorate si pestrítate alergau in sala mare din curtea imperatésca ca se asculte cuventulu monarcului, atunci lucratorii, in vestimintele lor simple, in frigu si sub ceriulu liberu, steteau pre piatia essercitelor militari, acceptandu in linisce redigerea unei adrese, ce aveau s'o subscie si apoi s'o predee ministrului-presiedinte dlui conte Taaffe. Adresa se gatesce, ei ceru printr'ins'a: dreptu nerestrinsu pentru asociari si reuniuni, libertate deplina presei, dreptulu electoralu directu si egalu pentru toti. Alegu o deputatiune carea se duca adresa la ministrulu Taaffe, éra densii remanu cu totii in loculu adunantiei pre piatia pana se vina deputatiunea aducendu respunsulu ministrului. La palatiulu ministrului-presiedinte, 10 gendarmi steteau de priveghiare. Dar n'a fostu lips'a de densii caci neci deputatiunea neci lucratorii ce o trimisesera, n'aveau cugotu de a turbura ordinea. Taaffe ii primi pe trei membri din deputatiune si luá adresa din man'a lor, apoi dupa ce desaproba demonstratiunea, li promise ca adresa o va asterne consiliulu ministeriale. Deputatiunea returna a face meetingulu reportu, carele apoi se desfacu in ordinea si in linisce cea mea buna.

— *Resultatele unui regimu liberalé*. Cei condamnati pentru crime politice la temnit'a S. Venceslau in Prag'a, incepundu din iunie 1868 pana astadi, au se sufere in totalu 65 de ani de inchisore grea, éra cei inchisi in casa magistratuala din Neustadt au la olalta 8 ani si o luna de inchisore: pedepsele dejá suferite, facu 2 ani si 6 luni. Sum'a totala a tuturor pedepselor politice face numai in Prag'a—73 de ani de temnit'a. Diurnalele federaliste din Prag'a, intr'unu anu si diumetate, fura condemnaté la perderi de cautiuni in valóre de 48,965 fl. In Prag'a tocm'a aparú o brosiura sub tilulu „Persecutiunea noua,“ carea contine consemnarea tuturor pedepselor câte s'au intemplat in Boemia sub ministeriulu din decembre (dualisticu). Brosiura e forte cetita: Monumentu frumosu la mormentulu ministeriului cestu liberalu!

— *Suferintiele romanilor din comunele miste*. Din Chinesu (cottulu Temisóru) ni se scrie: Comuna noastra e dintre cele miste. Comisiunea din 1866 a constatatú ca suntemu 2000 de suflete romani si 300 de serbi. Avemu doi preoti, unu romanu si unu serbu N. N. In

21 nov. mergendu ambii invetiatorii nostri, romani, la sant'a biserică, preotulu serbu incepu ecteniile serbesce, éra invetiatoriulu nostru Petru Augustinu din stran'a drept'a cantá romanesc. Pentru acésta preotulu de serbu se infuria, est din altariu cu larma asup'a invetiatoriulu nostru, dede se-i smulga Minculu din mani de rupse trei frundie. Vediendu ca nu pote luá cartea din man'a invetiatoriului, maniosu din us'a altariului si-arunca patrafrulu peste prestolu si o trase pe picioru catra casa, batjocorindu-ne in gura mare: porci, becheri si câte alte marfe serbesce. Noi am trimisu pe epitropii bisericeii se-lu róge a veni la s. biserică, dar n'a mai vrutu se vina. Asiá noi remaseramu fora de s. liturgia intr'o di atatu de mare. Pastorii de serbu, fugu de noi ce suntemu turma romanésca, dar nu fugu — precum am dorí — si de plat'a noastra. Apelamu la Esc. Sa metropolitulu si arhiepiscopulu Siagun'a, rogamu pre toti episcopii nostri romani or., se nu-si pregete Santiele Loru a-si dá tota truda ca se scapamu de atate daune bisericesce si nationale, de atate necadiuri si neplaceri. — *Mai multi chinesi.*

— *Agenti dacoromani. Disputa intre consistorie*. Din Oradea-Mare ni se scrie: Domnii de unguru ce conduc comitatulu aici in centru, s'au superatu forte pre unii dirigatori — mai vertosu romani — din provincialu, caci li-au scrisu se sciricésca pre agentii dacoromani, si se-i puna la umbra; — éra bietii dirigatori n'au potutu se gaséca neci unu agentu. — Proste totu, conlocuitorii nostri multe visédia si multe li se nalucescu, de candu se scia de casulu parintelui Butariu din Zarandu si alui Badescu de la Satu-Mare, desi investigatiunea in contra lui Butariu n'au doveditu ceea ce presupuneau, éra pre Badescu insisi l'au liberatu. — E cunoscutu ca in consistoriulu Aradului s'a infiintatu o comisiune pentru essaminarea candidatilor la preotia. Inse consistoriulu de Orade, in virtutea autonomiei sale pretinde cu dreptu cuventu ca densulu se essamineze pre candidatii de sub jurisdicțiunea sa. Cum va fi? se vor supune candidatii la doue essamene si vor respunde tacs'a de doua ori? vom vedé!

— *Cum ti se impare de statutulu organici?* intreba unu carturariu de unu preotu, éra Sant'a Sa respunde: Suntemu dati deplinu in voint'a populului. Poporulu si-alege preotu dupa placere si — capriciu. Suntemu avisati a-i complimentá si capriciele. Pe tieca-nimica ne va acusa la consistoriu, si e zelosu poporulu intru a cantá nodu in papura. Asié buna óra acum cati-va ani, poporeni din Ch. s'au dusu la consistoriulu din Orade de s'au plansu a sup'a preotulu betranu caci „a amestecat cu-rechiulu cu mazarea (fasolea) candu a mancatu la maslu — in cas'a lui N. N.“

— *„Draculu“ in vorba*. Crisienii au datin'a de pomenescu neincetatu pe draculu. Mai totu alu treile cuventu e: draculu. Se in tielege ca suplinesce multe alte cuvinte, parte identice parte sinonime prin usu, precum: defeliu, nimeni scl. Astu-feliu unu crisianu, voidu se dica ca: „Defeliu nu-mi trebue altu nanasiu de catu numai pre DTa,“ se pronuncia: „Draculu trebue altu nanasiu de catu pre DTa.“ — Altu crisianu, bagu de séma prevediendu statutulu organiciu, si voidu a-lu asecura pe paroculu seu cumca: „Nimeniu nu trebuesce altu preotu de catu pre Sant'a Sa,“ i dise: „Draculu trebue preotu, de catu pre S. Sa.“

— *„Paguba de pipa,“ séu activitatea unui deputatu*. Crisienii portau mai nainte pip'a (lul'a) dupa capu, imprinsa in gulerulu camesiei. De unu timpu in cocia inse, de candu si densii si cumpera pelarii cu barta angusta, luara pip'a de dupa capu si o mutara pe bart'a pelariei. Astu-feliu se intempla ca la alegerea dlui Demetriu Ionescu de ablegatu dietale in cerculu Beiusiului, alegatorii — intru entusiasmulu loru celu mare — radicandu si fluturandu cu pelariele candu strigau vivate, pipele de pre pelarii li sariau catu colia, de se si spargeau mare parte. Cunoscu unu omu carele in orasielulu Cou si-adunase o straitia plina de pipe, din cate nu se sparsesera. Alegatorii entusiasmati uitasera c'au mutatu pip'a dupa datin'a noua, ma neci li venia a cugetá la asiá ceva. Acum inse, dupa ce au intielesu ca d.

Ionescu a paresitu clubulu romanescu si s'a datu in partea ungurilor, déca intrebi de cutare alegatoriu ca ce i se impare de ablegatulu celu laudatu, — ti respunde: „Paguba de pipa m.a!“

— *Viétia lunga*. In comun'a Sidescelu la pol'a muntelui Biharea, traescu duoi mosi, unulu cu numele Nonulu are la 100 de ani, cel'a laltu Sandru tieganulu peste 100 de ani. Totu in acésta comuna a moritu mai antiertiu unu betranu in étate de preste unu seclu, si luase parte la bataliele in contra lui Bunaparte. Ómeni, câte de 80 de ani, nu sunt raritate. Naturalistii se vor interesá a cunosce pusetiunea si traiulu in acésta comuna mica (de 51 de case). Nonulu scie candu comun'a avea numai 5 case) ce produce atati betrani. Comun'a e asediata intr'o crepatura (forma de vale) de munte, unde sórele resare c'o óra mai tardiu. Tierinole (agrii) comunei sunt departe de valea pe care s'au asediatu casele, sunt tierine fructuitorie. Ap'a este cea mai chiara si usóra, isvorece din munte, in parte comun'a, in dóua, pórtá numele de riulu Sidescelului, produce pescii pestravi forte frumosi si — precum se intielege — mai delicati de catu cei dintru „insemnele provinciei Bihoru.“ Cátu pentru modulu de traitu, betranii se nutriau mai vertosu cu lapte de óie si de capra. Astadi nu mai potú tiené capre de reulu oficialiloru dominiulu ce episcopulu rom. cat. din Orade l'are aici, totusi betranii — in man'a speselor — le tienu, caci „asié ne-am pomenitu.“ Atatu de strasnica e poterea datinei. De curundu s'au predatu ómenii betiei, ovreii se asiédia intre ei, de aci se aplica slabitiunile si bólele acestei generatiuni, adeca din betia, din care cauza neci mai potemu sperá ca si venitoriulu va vedé atati betrani cati presintele. Susu la munte, comunele ce la are pre aci cottulu Albei de josu (Trnia) numera anca si mai multi betrani, despre cari asceptamu se scrie cei din fatia locului, prin urmare demni de crediamentu deplinu, caci nu ni vine la socóla a insemná numai dupa „se povestesc,“ de órace ni se povestesc lucruri de totu stradinarie. Acolo sus, sunt si acum conditiunile mai favorabile, fiindu ca lipsescu birturile ce demoralizeza si scurta viétia.

— *Viétia lunga*. Unu locuitoru, anume Dinea Nitia, din comun'a Cojésca, judetiulu Ialomitia, nascutu la 1753 a traitu pana la 14 octobru 1869, adeca 134 de ani, incelandu din viétia, dupa o scurta jacere, fara a i se fi atacatu facultatile mintale si lucrandu anca pana in anulu precedentu maestria de croitoru. („Rom.“)

Cursurile la bursa de Viena.
(Dupa inscintierea telegrafica din 16 Decemvre.
Imprum. de statu convertatu cu 5%
59.90 Imprum. nationalu 70.— Actiunile de creditu 254.50; — sortiurile din 1860: 96.80; sortiurile din 1864: 117.50; Oblegatiunile desarscarii de pamentu, cele ung. 79.75; banatice 78.75; transilv. 76.50 bucovin. 73.50 argintulu 121.40; galbenii 5.84; napoleonii 9.90.

Concursu.
Pentru ocuparea parochiei vacante gr. or. din Bocsigu, protopresviteratulu Buteniloru, statatoria din 215 case si impreunata cu folosirea unei sesiuni de pamentu aratoriu si cu veniturile stolarie: subscrisulu comitetu, dupa intielegero cu d. protopresviteru tractualu, prin acésta escrie concursu, — avendu aspirantii, recursurile sale provideute cu recerintiele §-lui 13. alu statutului organiciu, pana in 10 dec. a. c. st. v. a le tramite dlui protopresviteru tractualu Andreiu Machi la Buteni (Butyiu) comitatulu Aradu.
Datu in Bocsigu in 17 Noemvre 1869 st. v.
(8) (2—3) *Comitetulu parochialu.*

Concursu.
Pentru ocuparea postului de docente la scol'a romana din comun'a montana Moravica (ocna de feru) se escrie concursu pana in finea lui Ianuariu 1870.
Emolumentele sunt:

Salariu anualu 126
Pausialu pentru scrisori 4
„ pentru lemne 6
Honorariu pentru scol'a de domineca 8
Doritorii de a ocupa acestu postu provocati a-si trimité recursurile lor, pana Ianuariu la „suprem'a Administratiune mon in Reschitza, aculdiendu urmatórele docum.
1. Estrasu de botezu.
2. Testimoniulu despre absolvarea studi pedagogice.
3. Atestatu despre ocupatiunea de acum, si despre portarea morala.
Pre langa limb'a romana, se pofté sciintia limbei germane. (1—2)
De la suprem'a Administratiune mon Reschitza, 8. Decembr. 1869.

Concursu
Se publica pentru vacant'a parochi or. din Milova, cottulu Aradului protopresviteratulu Totvaradia, care stá din 90 numer case; — unde 65 numere platescu 2 fl. v. a o casa la anu, si 25 numere 1 fl. 20 cr. cortelu liberu, cu gradina de legume: pe l'aceea accidentiele Stolare, de dupa implinin functiuni preotiesti; — mai pe largu despre se-va poté intielege recurentulu dupa ce va in fatia locului.
Doritorii de a conurge, vor avé a-si mite recursurile instruate conformu „Statutu catra comitetulu parochialu din Milova — p ultima Conopu. fiindu alegerea de preotu ota a se tiené in 21 Decemvre st. v. 1869.
Milova, 30 Noemvre 1869.
Cu aprobarea dlui protopopu tractu Ioanu Belesiu.
(1—3) *Comitetulu parochialu*

Concursu.
Parochia de B. Salisce (Comit. Bih. Prot. Meziadului) devenindu vacanta; pón imperéca postulu de parochu in urmare avu contielegeri cu protopopulu respectivu, se schide concursu.
Emolumentele impreunate cu acésta rochia sunt: pamentu aratoriu de 1. cubulu 1/2 semenatura. 1/2 mesura de graú biru de fic-care numeru, si stólele legali.
Doritorii de a conurge se-si tramitia comitetulu subscrisu recursurile instruite conformu despusetiuniloru statutulu organiciu celu mul pana in diu'a sinodului electoralu, adeca pana la 14/26. Decemvre a. c.
Datu in B. Salisce in 22 Nov. 14 Dec.
(1—3) (11) *Comitetulu parochialu.*

Concursu
Carele se escrie pentru unu postu de capelanu langa doi Parochii din comun'a Drauti Protopopiatulu Vilagosiului, — carele e dotatu din partea unui parochu cu 2/4 sesiune de pamentu aratoriu, si jumetate venitulu din stolarie biru — éra din partea celui laltu parochu cu 1/4 sesiune de pamentu aratoriu, si din venitulu stolaru si biru 1/2, — ambe parochiile stau din 245 de case. —
Doritorii de a ocupa acésta capelania, sunt avisati a-si trimité recursurile instruite conformu „statutulu organiciu“ catra Comitetulu parochialu din Drauti. posta ultima Parochia — pana in 15 lunei lui Decemvre a. c.
Drauti, 27 Noemvre 1869.
Comitetulu parochialu.
Cu scirea mea: Nicolae Beldea, Administratiuru Protopresvi. (1—3) (9)

RESPUNSURI. „Massilianu.“ Am vorbiu la timpul seu destulu. Mai multu nu potemu caci ar fi propaganda pentru eroii unor cause. . .
„Poesii din Bucovina.“ Am primitu acum duoi ani, si am publicatu ce éra de publicatu. De atunci in cocia nu ni-a venitú nemica.